

Aniversari Text: **Carme Junyent**

TUSON, 70 ANYS

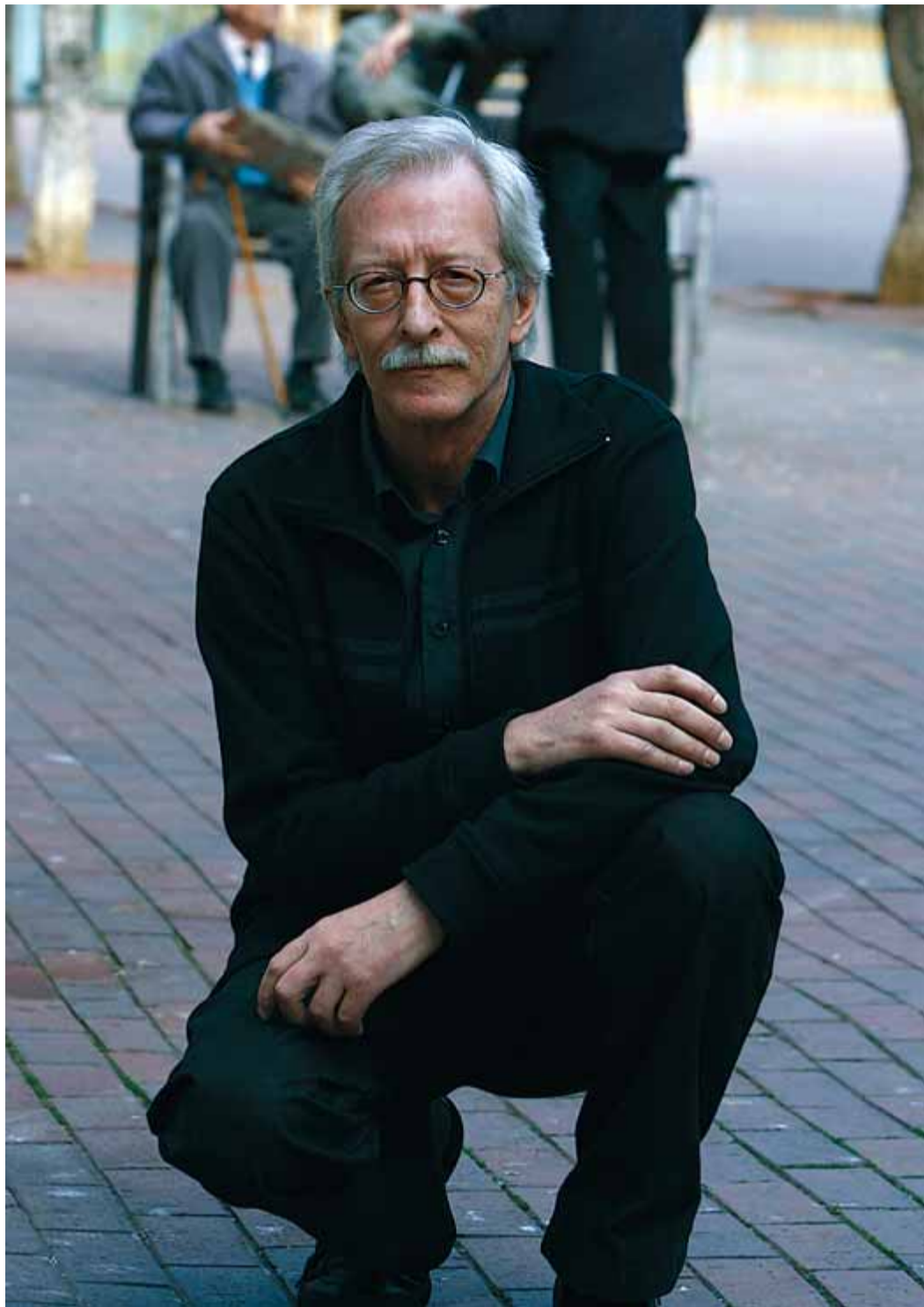
El mestre que va obrir les portes a la diversitat

Fa uns dies, Jesús Tuson em va dir que ja li quedaven pocs dies per venir a la Facultat, que un cop fes els 70 anys ja només vindria esporàdicament i no regularment com fins ara, cada dijous des que es va jubilar oficialment. I bé, el 19 de desembre d'enguany serà el seu setantè aniversari i sé que, una vegada més, serà totalment coherent amb les seves decisions inapel·lables. Per més que la seva ha estat una jubilació esglaonada -primer van ser les conferències, després les classes, ara el despatx-, sé que el trobarem a faltar, que el trobaré a faltar. Perquè la seva tossuderia proverbial, si més no amb les opcions vitals, lligada a la seva bonhomia, l'han convertit en un referent per a tots i també en el col·lega que tothom voldria tenir.

Vaig descabdellant els records. Fa pocs dies me'l trobo redactant una carta amabilíssima: paraules d'agraïment per renunciar a ser catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona. I d'aquí reculo fins a la darrera classe. Recupero la crònica del blog d'una alumna, la

llenguadicta: «“Potser el futur serà dels poliglots”. Amb aquestes paraules acabava avui la seva última classe el professor Jesús Tuson, a l'aula 203 de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona [...] ha entrat a l'aula, ha connectat el micròfon i ha començat a parlar: “És la primera vegada que faig l'última classe”». Una darrera classe on ens vam trobar antics professors del Jesús, companys seus, alumnes seus que ara som professors, i alumnes dels seus alumnes i d'ell. A l'aula no s'hi cabia i, tot i així, no érem sinó una petitíssima part dels 10.000 alumnes que ha tingut. Potser el que pot fer més entenedora la figura de Jesús Tuson és que, quan parles amb algun exalumne seu, sempre en parla bé.

Però jo he conegut un Jesús Tuson enrabiad. Només un cop a la vida l'he vist perdre el somriure i la bonhomia en el tracte. Va ser ara fa 10 anys, el 18 de desembre del 1999. Amb motiu del seu 60è aniversari els companys del departament de Lingüística General li vam preparar un homenatge. Com que ja el coneixem, ho vam fer tot en el secret més absolut, mai no vam escriure ni una ratlla i vam anar convocant tothom només verbalment. La tasca va durar anys, perquè a més vam publicar un llibre -*Homenatge a Jesús Tuson*-, i per dissimular l'enrenou vam organitzar un cicle de conferències sobre Edward Sapir -el seu lingüista preferit- que havia d'acabar amb una taula rodona en què ell havia de participar. Només així vam aconseguir fer-lo anar a l'aula magna. Quan es va adonar de l'objectiu de l'acte, vam tenir sort que ja era a la taula. Finalment es va rendir a les mostres d'afecte no tan sols dels membres de la Facultat de Filologia, sinó també d'altres facultats, universitats, institucions i també del món editorial i mediàtic. El diumen-

Jesús Tuson celebrarà demà passat el 70è aniversari

ROBERT RAMOS

ge següent, Joaquim M. Puyal -que havia estat professor del departament- li va dedicar la retransmissió del partit de futbol.

Obrir esclotxes i formar alumnes

Continuo descabdellant i arribo a la seva etapa de cap d'estudis de la Facultat -l'actual numeració de les aules va ser cosa seva-, o a la de cap del departament, o a la mateixa creació del departament juntament amb Sebastià Serrano i Eugenio Martínez Celdrán; podria recordar els seus càrrecs acadèmics, o fins i tot l'època en què encara no el coneixia però el llegia, però m'estimo més mencionar una aportació seva fonamental i potser no tan explícita. Els que ens dediquem a llengües sense tradició en el nostre àmbit acadèmic sabem prou bé com n'ha estat de difícil obrir-los esclotxes on hi cabessin. Incorporar-les a les disciplines lingüístiques, a la formació dels estudiants. Jo podria parlar molt de resistències, i pel mateix motiu puc dir que quan aquí molt pocs reconeixien el valor de la diversitat lingüística -i em puc remetre fins i tot als escrits de Gabriel Ferrater que ho mostren-, la curiositat intel·lectual i la generositat que sempre han caracte-

ritzat Jesús Tuson van fer que ell sí que hi donés cabuda. Juan Carlos Moreno li va reconèixer aquesta alenada dedicant-li el seu llibre *Sobre la dignidad e igualdad de las lenguas*.

A Jesús Tuson no li agraden els reconeixements públics, però els seus llibres no paren de reeditar-se i les seves classes sempre estaven plenes, i molts -molts i molts- el reconeixem com el nostre mestre. Ell que sempre ha dit que no ha tingut mestres, ha exercit com a tal amb la seva inspiració, el seu talent, la seva generositat, la seva passió pel llenguatge i les llengües. Quan em va dir que, un cop fets els 70 anys, ja no vindria els dijous, hi va afegir que ja podríem disposar de la seva taula; però jo vull que sàpiga que, encara que l'hagi anat buidant perquè sap que necessitem espai -també hem viscut moments en què el nostre despatx ha semblat la cabina dels Germans Marx-, aquesta taula, la que tinc al davant i que conté ja molt pocs dels seus estris, aquesta taula que sempre està endreçada i contrasta inevitablement amb el caos de la meua, aquesta, que ell va arambar fins a un racó per fer espai per a la Liliana Tolchinsky, la nostra companya de despatx, aquesta sempre serà la seva taula.*

Qualsevol exalumne de Tuson lloa les seves classes